

Dato: 18. februar 2011

Byrådssak
1089/11

Byrådet

Høring: NOU 2010:10. Tilpassing til eit klima i endring.

PEVI SARK-03-201001740-252

Hva saken gjelder:

Miljøverndepartementet har sendt NOU 2010 "Tilpassing til eit klima i endring" ut på høring. Brev (udatert) "Høring om NOU: 2010 Tilpassing til eit klima i endring fra Miljøverndepartementet følger saken som vedlegg 1.

NOU 2010 "Tilpassing til eit klima i endring" (Vedlegg 2) ble overlevert av utvalgets leder fylkesmann i Sogn og Fjordane Oddvar Flæte til Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim 15. november 2010 og er tilgjengelig på:

www.regjeringen.no/klimatilpassninghoering

Frist for å gi høringsuttalelse er 17. mars 2011.

Bergen kommune har ved flere anledninger gitt innspill til klimatilpassningsutvalget. Utvalget har også vært i Bergen og presentert rapporten.

Disse innspillene fra Bergen kommune er i all hovedsak omtalt i rapporten. Bergen kommune har også bidratt med innspill til "NORADAPT", et forskningsprosjekt Bergen kommune deltar i som også handler om samfunnskONSEKVENSER knyttet til klimaendringene.

Bergen kommune har også gitt innspill til "Fremtidens byer" som vil komme med egen høringsuttalelse på vegne av de 13 deltakerkommunene.

Byråden mener NOU 2010 "Tilpassing til eit klima i endring" er et godt utgangspunkt for en helhetlig nasjonal politikk på området, og støtter prinsippene for klimatilpassning som beskrevet i utredningen.

Vedtakskompetanse:

Byrådets fullmakter § 5 vedtatt av bystyret 24.4.2006, sak 102:

Byrådet avgir høringsuttalelse på vegne av Bergen kommune. Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgjøres av bystyret.

Høringsuttalelser avgitt av byrådet sendes uten ugrunnet opphold bystyrets kontor til orientering. Saken ansees ikke å være av prinsipiell karakter.

Byråden for byutvikling, klima og miljø innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. NOU 2010 "Tilpassing til eit klima i endring" er et godt utgangspunkt for en helhetlig nasjonal politikk på området, og Bergen kommune støtter prinsippene for klimatilpassing som beskrevet i utredningen.
2. Byrådet avgir høringsuttalelse slik det fremkommer i saksutredningen.
3. Saken sendes bystyrets kontor til orientering.

Lisbeth Iversen
byråd for byutvikling, klima og miljø

Vedlegg:

1. Brev (udatert) "Høring om NOU: 2010 Tilpassing til eit klima i endring fra Miljøverndepartementet. (201001740-228).
2. NOU 2010 "Tilpassing til eit klima i endring" (www.regjeringen.no/klimatilpasninghoering)

Saksutredning:

Bakgrunn:

FNs klimapanel har definert klimatilpasning slik:

Den evnen et system har til å tilpasse seg klimaendringer (inkl. klimavariasjoner og ekstremer) for å begrense potensielle skader, dra fordeler av mulighetene, eller håndtere konsekvensene (ICC, 2007).

Ved kongelig resolusjon av 5. desember 2008 nedsatte regjeringen et utvalg for å gjennomføre en bred offentlig utredning om Norges sårbarhet og tilpassningsbehov som følge av klimaendringene.

Utredningen har som mål å bidra til bærekraftig utvikling gjennom økt kunnskap om hva klimaendringene betyr for Norge. Utredningen skal også gi råd om hvordan myndigheter og andre best kan forebygge negative virkninger av disse endringene.

Muligheter for økt verdiskapning som følge av at klimaet endrer seg skal også utredes, og utvalget skal gi råd om hvordan muligheter kan utnyttes.

Det er lagt til grunn for arbeidet at nærmere virkemiddelvurdering vil utføres av myndighetene etter at oppdraget er avsluttet.

Rapportens inndeling:

Rapporten er på 240 sider, har seks deler og 17 kapitler.

Del en omhandler hovedkonklusjoner og anbefalinger samt sammensetning av utvalget, mandat og rammer. Del to beskriver klimaet i dag og hvordan klimaet har endret seg over tid. Del tre tar for seg konsekvenser av klimaendringene, og hvordan endringene påvirker natur og samfunn, mens del fire går gjennom arbeidet med klimatilpasning i de forskjellige forvaltningsnivåene. Del fem omhandler politikken, mens del seks gir en oversikt over økonomiske og administrative konsekvenser av utvalgets tilrådning.

Rapportens hovedkonklusjoner:

Rapporten innleder med at klimaet er i endring og at vi må tilpasse oss endringene. Norge er sårbar overfor klimaendringer på flere områder og vil være avhengig av endringene i seg selv og hvordan naturen og samfunnet tilpasser seg endringene. Styrken og omfanget av klimaendringene avhenger igjen av hvor mye det internasjonale samfunnet klarer å begrense klimagassutslippene.

For å tallfeste mulige endringer i klimaet i Norge for dette århundre har utvalget lagt til grunn tre klimascenarier. Samlet beskriver disse scenarioene et risikobilde av mulige konsekvenser av et klima som forandrer seg. Med dette utgangspunktet har utvalget analysert virkningene av endringene for viktige samfunnsområder og myndigheter.

Noen av de forandringene en kan vente seg for inneværende århundre er følgende:

Temperatur:

Norge kan oppleve en økning i årlig middeltemperatur på mellom 2,3 og 4,6 grader, med størst økning om vinteren. Det er også store regionale forskjeller, der det antas at Vestlandet vil få minst økning i temperaturen.

Nedbør:

På landsbasis ventes det en økning på mellom 5 og 30 % fram mot 2100, og vi vil få flere dager med store nedbørsmengder.

Havet:

Havtemperaturen langs norskekysten og i Nordsjøen vil stige. Og havet forventes å bli surere (dvs. lavere pH verdi). Fram mot 2100 kan havnivået stige mellom 50 - 100 cm langs kysten av Sør og Vestlandet med tilsvarende økning i stormflo.

Alle tre innebærer konsekvenser for samfunn og natur, men spesielt nordområdene og høyfjellet er utsatte.

Rapportens anbefalinger:

Generelt anbefaler rapporten at mulige konsekvenser og tiltak vurderes ut i fra den eller de scenarioene som fører til størst utfordringer for de ulike sektorene. Dette er i samsvar med "føre var prinsippet".

Utvalget foreslår følgende prinsipp for klimatilpassning:

1. En helhetlig tilnærming til klimatilpassning. Tilpassning til klimaendringer skal ta hensyn til naturmiljøet og ikke medvirke til økte utslipp av klimagasser og forurensning.
2. Forvaltning av naturmiljøet må legge til grunn en "økosystembasert tilnærming". Økosystembasert forvaltning er her et sentralt begrep hvor helhetlige hensyn til økosystemer anbefales tatt ved endringer i arealbruk, som er den største trusselen mot biologisk mangfold. Utvalget ønsker klimatilpasset arealplanlegging, og en sikring mot at utsatte naturtyper og leveområder for truede arter gjennom utvidet vern og tettere oppfølging av utbygginger. Den økosystembaserte forvaltningen fordrer også at "føre-var"-prinsippet spiller en stor rolle ved mangel på kunnskap.
3. Klimatilpassing må integreres i den ordinære samfunnsplanleggingen. Ifølge utvalget er hverken veier, jernbanen, byggemassen eller avløpssystemene rustet for fremtidens værforhold. Utvalget legger særlig vekt på at det er mangel på kunnskap og mye forskning som bør gjennomføres i årene fremover.

Utvalget foreslår følgende tiltak:

1. Hensynet til klimaendringer må styrkes i plansystemet
2. Økt usikkerhet må håndteres
3. Kunnskapsgrunnlaget må styrkes gjennom kartlegging, overvåking og forskning
4. Kompetansen i forvaltninga må heves
5. Tilpassingsunderskuddet må dekkes opp
6. Koordineringen må styrkes i tilpassingsarbeidet
7. Tilpassingsarbeidet må inkludere et internasjonalt ansvar.

I tillegg må kompetansen i forvaltningen, spesielt kommunene økes. Kommunene oppfordres for eksempel til bedre bruk av Plan- og bygningsloven, for å sikre at klimahensyn er ivarettatt.

Byrådets merknader:

Å tilpasse seg klimaendringene handler om hvordan en håndterer økt usikkerhet. Vi vet aldri helt hvordan framtiden blir. All planlegging inneholder derfor en del usikkerhet. Klimaendringer øker usikkerheten. Byråden vil derfor peke på at det å være føre var i planleggingen og sørge for at de verktøyene vi bruker for å håndtere usikkerhet i dag også tar hensyn til klimaet i morgen, kan usikkerheten reduseres.

Byråden mener at kommunene trenger ressurser for å styrke og øke kapasiteten på plankompetansen i kommunene. For at arealplanlegging skal være bærekraftig, må hensynet til klimaendringer tas inn i alle deler av planleggingen.

Kommunene er ansvarlig for at risiko og sårbarhet blir vurdert og skal bidra til at det kun bygges i områder som er tilstrekkelig sikre mot naturfare. Ny kunnskap om potensielle fareområder og effekter av klimaendringer kan føre til at tomter og områder som tidligere har vært ansett som tilstrekkelig sikre for bebyggelse, ikke lenger innfrir kravene til sikkerhet i plan- og bygningsloven. ROS-analyse vil da være en viktig del av dette arbeidet.

Byråden støtter utvalgets forslag om å få på plass en nasjonal myndighet både når det gjelder havnivåstigning og overvann. Når det gjelder overvann er det behov for en gjennomgang av hele saksfeltet overvann fra datagrunnlag, virkemiddelbruk, økonomiske og juridiske virkemidler til ansvar og rollefordeling i stat, kommune og private for å få fram egnede virkemidler for å håndtere utfordringene.

Etter hvert som kommunene får en oversikt over hva endringene vil innebære vil behovet for ressurser til klimatilpassning i kommunen øke. I Bergen ser en tydelig behov for ressurser knyttet til f. eks havstigning og ras. Kostnadene er store og det er behov for å se nærmere på mulige finansieringsordninger for å løse utfordringene. Byråden deler også utvalgets bekymring når det gjelder det store vedlikeholdsetterslepet både på veg, vann, avløp og kommunale bygninger.